

KEHTOKUNTIEN INFRA - YKSITYINEN JA JULKINEN KUMPPANUUS

17.10.2016

Taloustutkimus Oy
Pasi Holm ja Juho Tyynilä

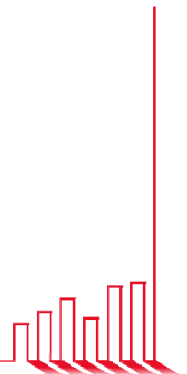
17.10.2016

Taloustutkimus Oy / Pasi Holm

Motivointi

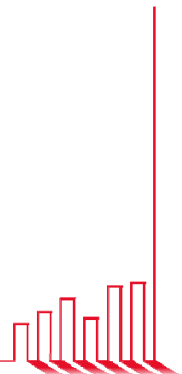
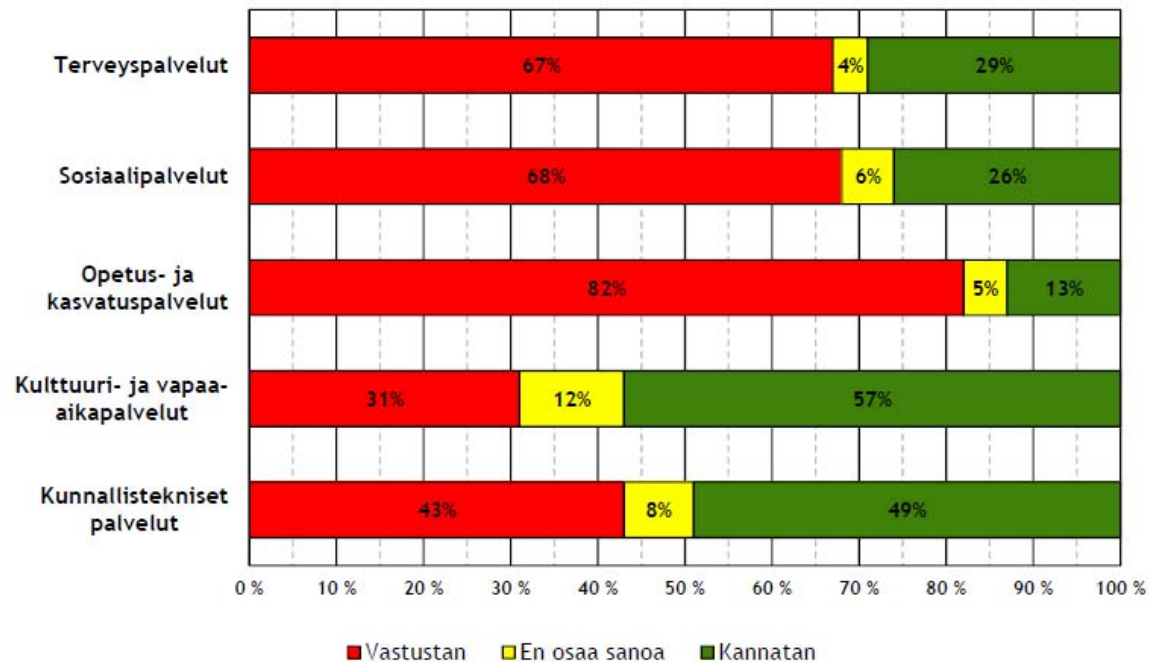
- Kuntien infratoimessa pääoman tuottavuus on aivan keskeistä. Tekevätkö kuntakonsernien omistamat koneet ja laitteet töitä mahdollisimman paljon: ”24/7”?
- Mikä on paras tapa organisoida kuntainfra: virasto, liikelaitos, kuntayhtymä, kunnan oy, kuntayhtymän oy vai ostopalveluna yksityiseltä sektorilta?
- Pystyvätkö kuntapäätäjät arvioimaan kuntien infratoimen tuloksellisuutta/tehokkuutta?
- Mitkä ovat kunta infratoimen verrokkit: vertailukuntien vastaavat yksiköt ja/tai yksityisen sektorin toimijat?
- Miten kuntapäätäjät ohjaavat kuntien infrayksiköitä? Tavoittelevatko kuntainfrayksiköt voittoa vai toimivatko ne ”nolla-voitto –periaatteella” (ns. Mankalaperiaate)?
- Miten kuntalaiset suhtautuvat julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön infratoimessa?

JHL:n tilaama tutkimus 2012 (Aula research) valtuutetuille ja ehdokkaille (n =1630)

Suhtautuminen kuntapalvelujen ulkoistamiseen

Miten suhtaudut kuntapalvelujen ulkoistamisen
lisäämiseen seuraavilla sektoreilla?

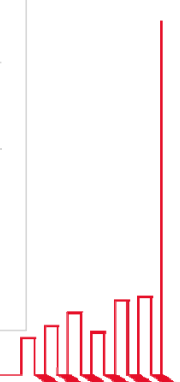
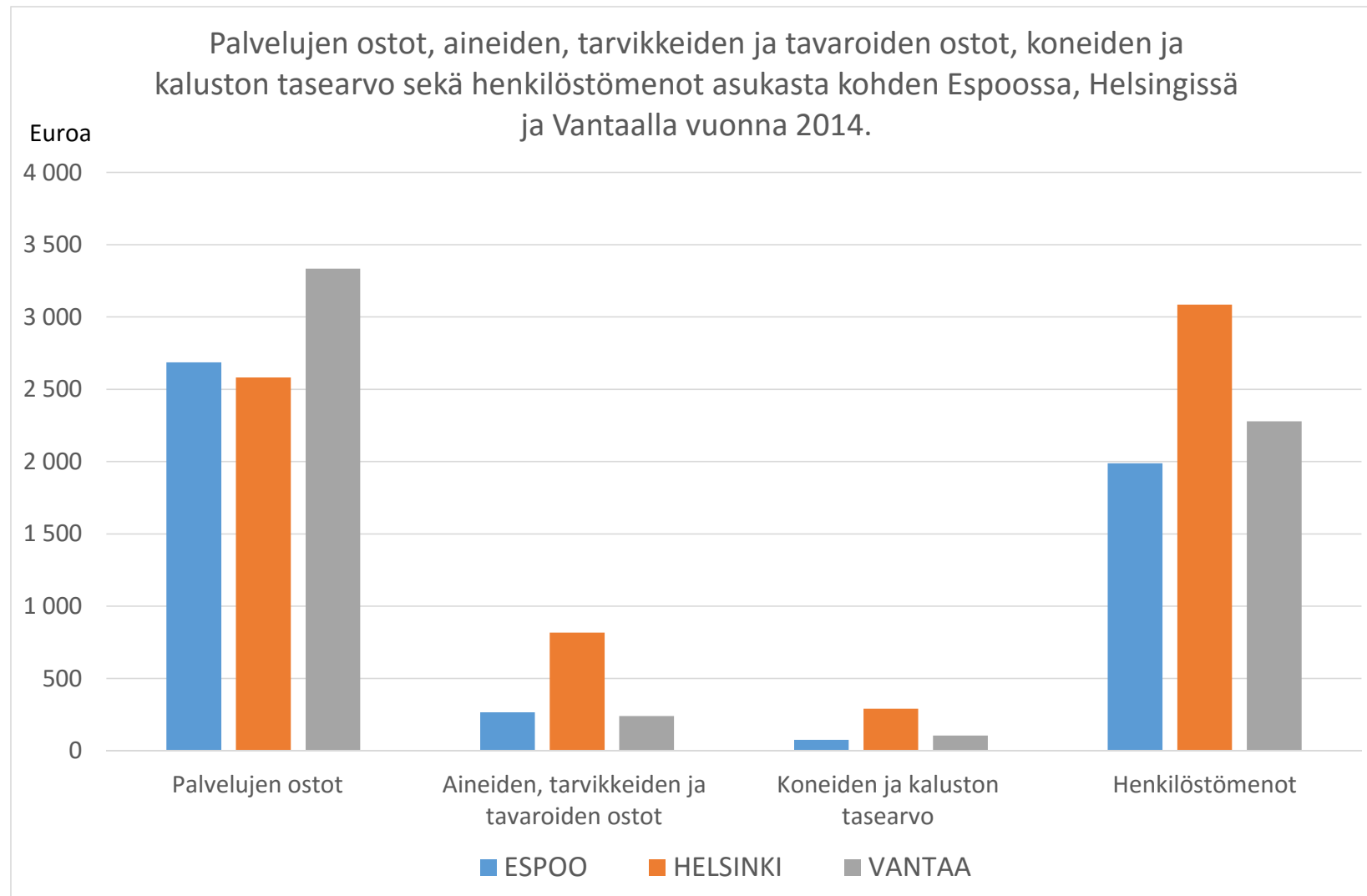

Yhteenveto: kehtokuntien vertailu

- Helsinki ja Oulu tekevät enemmän infratoimia omalla henkilökunnallaan ja hyödyntävät vähemmän ostopalveluita kuin muut kehtokunnat. Lappeenranta tekee päinvastoin.
- Mitä enemmän kunta tekee infratoimia omatoimisesti, sitä enemmän sen täytyy ostaa aineita, tavaroita ja tarvikkeita.
- Kehtokunnat ostavat aineita, tavaroita, tarvikkeita keskimäärin 420 euroa kuntalaista kohden. Helsinki ja Oulu ostavat niitä noin 800 euroa kuntalaista kohti.
- Kehtokuntalaiset omistavat koneita ja laitteita keskimäärin 116 euroa kuntalaista kohti.
- Helsinkiläiset omistavat koneita ja laitteita 290 euroa kuntalaista kohden, vantaalaiset 85 euroa ja espoolaiset 75 euroa.
- Tuottaako omalla kalustolla ja omilla organisaatioilla toimivat Helsinki ja Oulu parempia palveluita kustannustehokkaammin kuin muut kehtokehtokunnat?
- Onko kaupunkien koneisiin ja laitteisiin sitoutunut pääoma töissä 24/7?

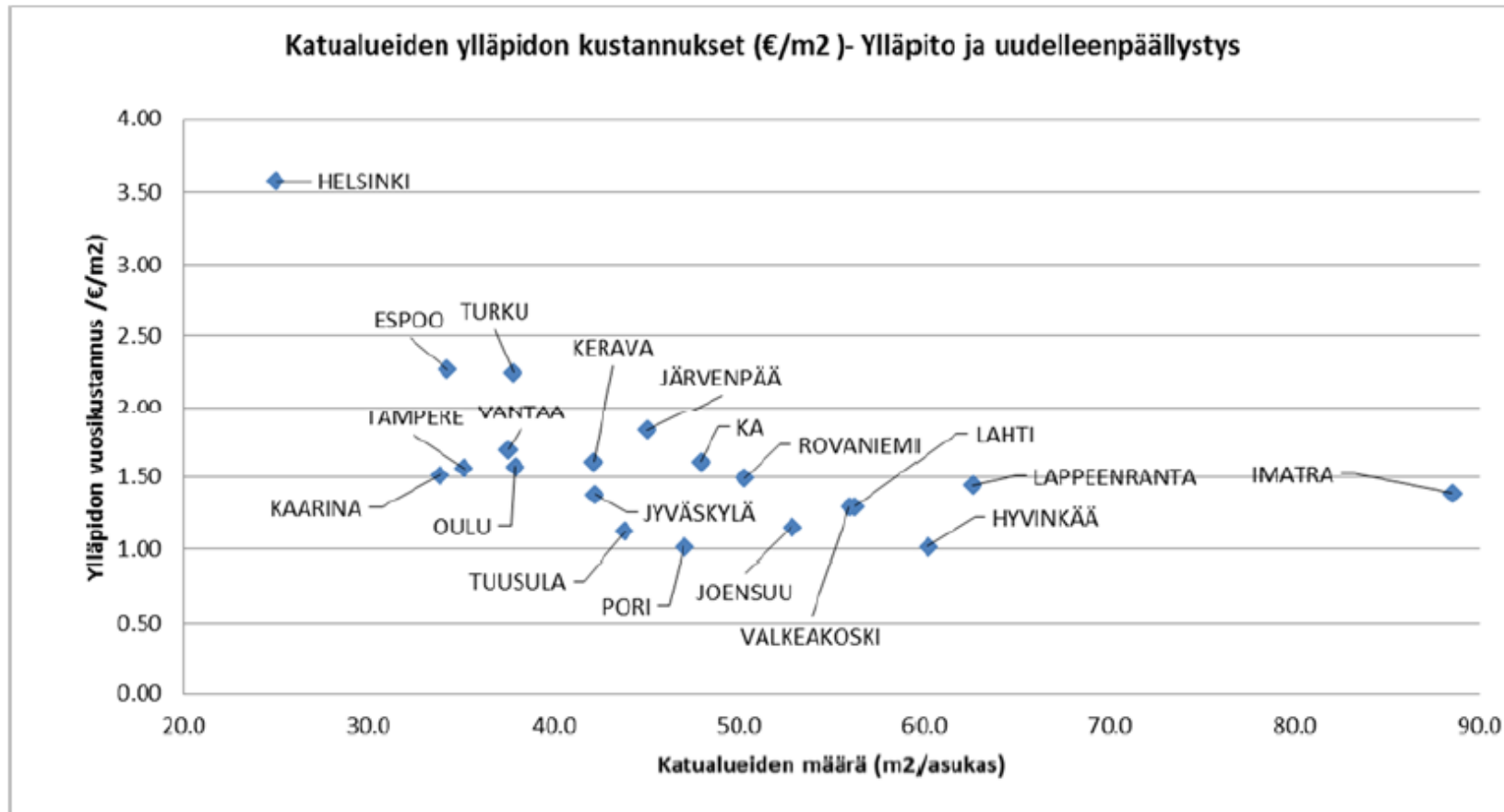

Helsingillä on erilainen strategia palvelujen ostamiseen ja itse tekemiseen kuin Espoolla ja Vantaalla. (Helsingin Staran liikevaihto asukasta kohden on 63 prosenttia suurempi kuin Espoon Kaupunkitekniikalla.)

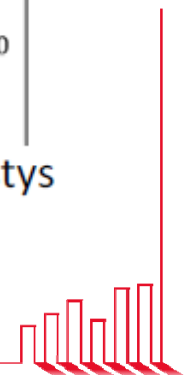

Asukastieheys vaikuttaa katualueiden ylläpitokustannuksiin

Lähde: Rapal, Katu- ja viheralueiden ylläpidon kustannusvertailu 2016.

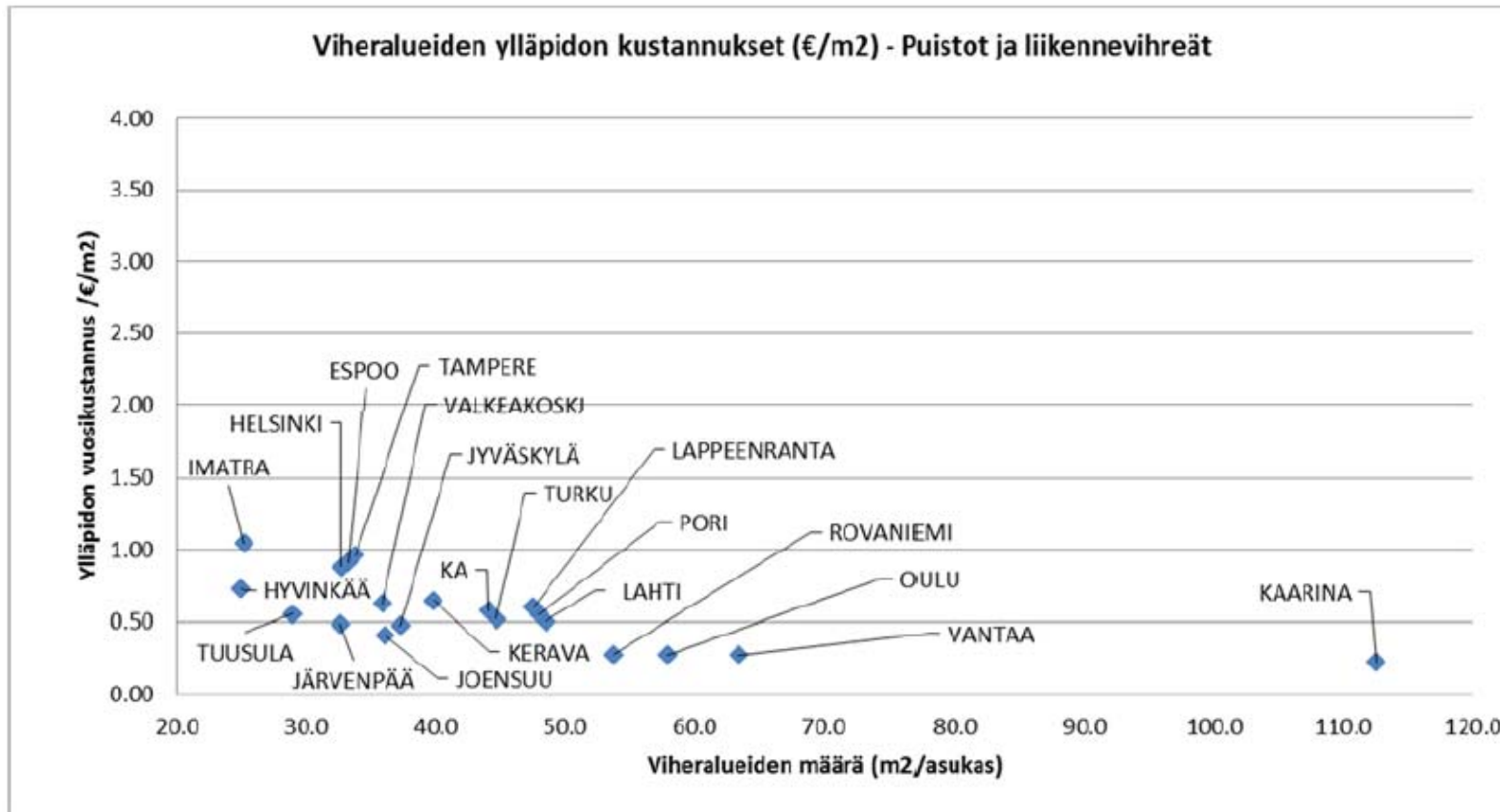

Kuva 1. Katualueiden ylläpidon vuosikustannukset, sis. ylläpito ja uudelleenpäällystys (€/m² ja m²/as).

Asukastieheys ei juurikaan vaikuta viheralueiden ylläpitokustannuksiin

Lähde: Rapal, Katu- ja viheralueiden ylläpidon kustannusvertailu 2016.

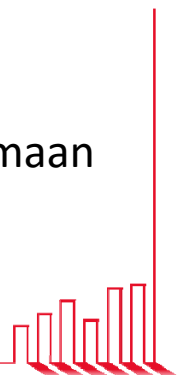

Kuva 2. Viheralueiden ylläpidon vuosikustannukset, sis. puisto- ja liikenneviheralueet (€/m² ja m²/as).

Yhteenveto: kuntainfraorganisaatioiden vertailu

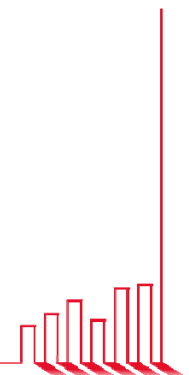
- Kuntainfran organisointi on hyvin hajanaista Kehtokunnissa (yhteenvetotaulukko).
- Liikelaitos ja kuntaomisteinen osakeyhtiö ovat vallitseva kuntainfran organisointitapa Kehtokunnissa (taulukon solujen taustavärit).
- Koska kuntainfra –toimijat kilpailevat yksityisten yritysten kanssa, pitäisikö kuntainfran toiminta organisoida yhtiömuotoon?
- Osa kuntainfratoimijoista on erityisen kannattavia yksityisen sektorin toimijoihin verrattuna; käyttävät monopolivoimaa hyväkseen (**organisaatioiden nimet punaisella**).
- Osa kuntainfratoimijoista näyttäisi toimivan ”nolla-voitto –periaatteella”.
- Osalla kuntainfratoimijoista ostopalvelujen osuus liikevaihdosta on yli kolmannes (*organisaatioiden nimet kursivoitu*).
- Osalla kuntainfratoimijoista henkilöstömenojen osuus liikevaihdosta on aika suuri.

- Kuntapäätäjien lienee aika vaikeaa vertailla ja arvioida omien kuntainfraorganisaatioidensa tuloksellisuutta ja tehokkuutta.
- Infrahankkeiden kilpailutus voisi tuoda huomattavia kustannussäästöjä kuntien omaan hankintaan verrattuna.

Yhteenvetotaulukko: Infratoimen organisointi hajanaista.

	Vesihuolto	Jätehuolto	Energia	Kiinteistöt ja niiden huolto	Puistot, yleiset alueet ja liikenneväylät	
Espoo	HSY	HSY		Espoon kiinteistöpalv. Tilakeskus	Espoo Kaupunkitekniikka	VÄRIKODIT
Helsinki	HSY	HSY	Helen		STARA	Virasto (puutteellisesti)
Hämeenlinna	HS Vesi			Linnan Tilipalv.	LinnaInfra	Liikelaitos
Joensuu	Joensuun Vesi					Kuntayhtymä
Jyväskylä				Tilapalv.	ALTEK	Kuntien osakeyhtiö
Kotka	Kymen vesi Kouvolanvesi	Kymenlaakson Jäte Kymenlaakson Jäte	Kotkan Energia KSS			
Kouvola				Tilaliikelaitos	Teknisen tuotannon liikelaitos MESTAR	Liikevoitto > 10 %
Kuopio	Kuopion Vesi					Palvelujen ostot > 1/3 liikevaidosta
Lahti	Hollolan-Lahden Vesilaitos				LSKT	
Lappeenranta		Etelä-Karjalan jätehuolto Metsäsairila	Lappeenrannan energia			
Mikkeli	Mikkelin Vesil.		Etelä-Savon energia		YIT Kuntatekniikka	
Oulu	Oulun Vesi	Oulun seudun ympäristötoimi	Oulun energia konserni		Oulun Tekninen liikelaitos	
Pori	Porin Vesi		Porin Energia			
Rauma	Rauman vesi- ja viemäril.	Rauman seudun jätehuoltolaitos	Rauman Energia			
Rovaniemi	NEVE	Lapin Jätehuolto		Tilaliikelaitos	Rovaniemen Infra	
Salo	Salon Vesi					
Seinäjoki						
Tampere	Tampereen Vesi			Tampereen Tilakeskus	Tampereen Infra	
Turku	Turun Vesil.		Turku energia	Turun Kiinteistöliikelaitos	KUNTEC Infra	
Vaasa	Vaasan Vesi			Vaasan Talotoimi		
Vantaa	HSY	HSY				

Kehtokuntien infra-alan toiminta -laajuus ja tehokkuus

- **Mitä on tutkittu ja miten?**
- Tarkasteluyksikkö: Kunnat, kuntien liikelaitokset, kuntien osakeyhtiöt ja kuntayhtymät.
- Kuntien infra-alan toimialojen yksiköitä verrataan yksityisen sektorin toimijoiden kanssa.
- Tarkasteltavat Tilastokeskuksen tietokannat: tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase
- Infra-alan toimialajaottelu: energiahuolto; jätehuolto; puistot ja yleiset alueet sekä liikenneväylät; kiinteistöt ja niiden hoito; vesihuolto.

Kehtokuntia verrataan toisiinsa yhtäältä palvelutarpeeseen että tulopohjaan suhteutettuna

- Kunnat voivat tuottaa itse palveluitaan tai hyödyntää ostopalveluita kuntapalveluiden tuottamisessa.
- Kuntien oma palvelutuotanto kasvattaa henkilöstömenoja, lisää tavaroiden, tarvikkeiden ja aineiden ostoja sekä vähentää palvelujen ostoja.
- Kuntien oma palvelutuotanto kasvattaa koneiden ja laitteiden tasearvoa.
- Kuntien toimintaa on tarkoituksenmukaista suhteuttaa yhtäältä palvelutarpeeseen (= kunnan väkiluku) ja toisaalta tulopohjaan (= toimintatulot + verotulot + valtionosuudet).

Helsinki ja Oulu tekevät enemmän itse ja hyödyntävät vähemmän ostopalveluita kuin muut kehtokunnat. Lappeenranta tekee päinvastoin.

- Kehtokuntien palvelujen ostot, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinta sekä koneiden ja laitteiden tasearvot poikkeavat huomattavasti sekä palvelutarpeeseen että tulopohjaan suhteutettuna.
- Kehtokunnat käyttävät tulopohjastaan (toimintatulot + verotulot + valtionosuudet) palvelujen ostoon keskimäärin 40,7 prosenttia.
- Kehtokunnat käyttävät kuntalaista kohden ostopalveluja 2 800 euroa.
- Lappeenranta käyttää palvelujen ostoon lähes 1 500 euroa enemmän kuntalaista kohden kuin kehtokunnat keskimäärin.
- Lappeenranta käyttää ostopalveluihin 26 prosenttiyksikköä enemmän suhteessa tulopohjaan kuin muut kehtokunnat keskimäärin.

- Kehtokunnat käyttävät tulopohjastaan (toimintatulot + verotulot + valtionosuudet) aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoon keskimäärin 6,0 prosenttia.
- Kehtokunnat hankkivat aineita, tarvikkeita ja tavaroita 420 eurolla kuntalaista kohden.
- Helsinki ja Oulu ostavat aineita, tarvikkeita ja tavaroita 400 euroa enemmän kuntalaista kohden kuin kehtokunnat keskimäärin.
- Oulu hankkii vuosittain aineita, tarvikkeita ja tavaroita 6 prosenttiyksikköä enemmän ja Helsinki 4 prosenttiyksikköä enemmän suhteessa tulopohjaan kuin muut kehtokunnat keskimäärin.
- Kehtokuntien koneiden ja laitteiden tasearvo kuntalaista kohden on keskimäärin 116 euroa.
- Helsingissä koneiden ja laitteiden tasearvo kuntalaista kohden on 175 euroa suurempi.
- Espoo ja Vantaa ostavat palveluita suhteessa enemmän ja tekevät itse suhteessa vähemmän kuin Helsinki.

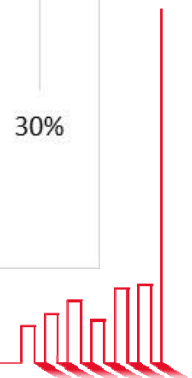
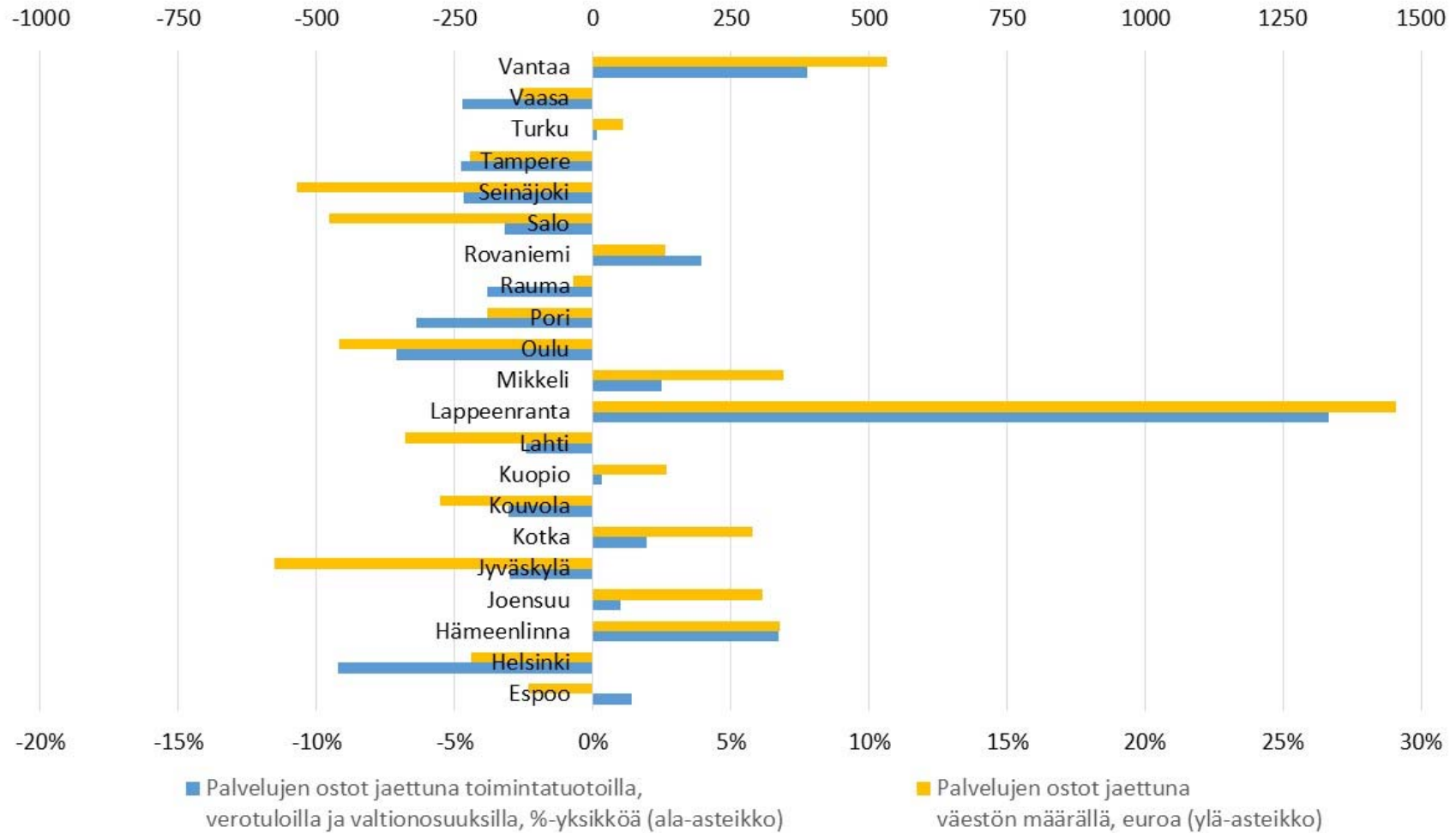

Kehtokuntien tilipäätöstietoja vuonna 2014

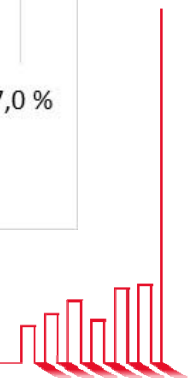
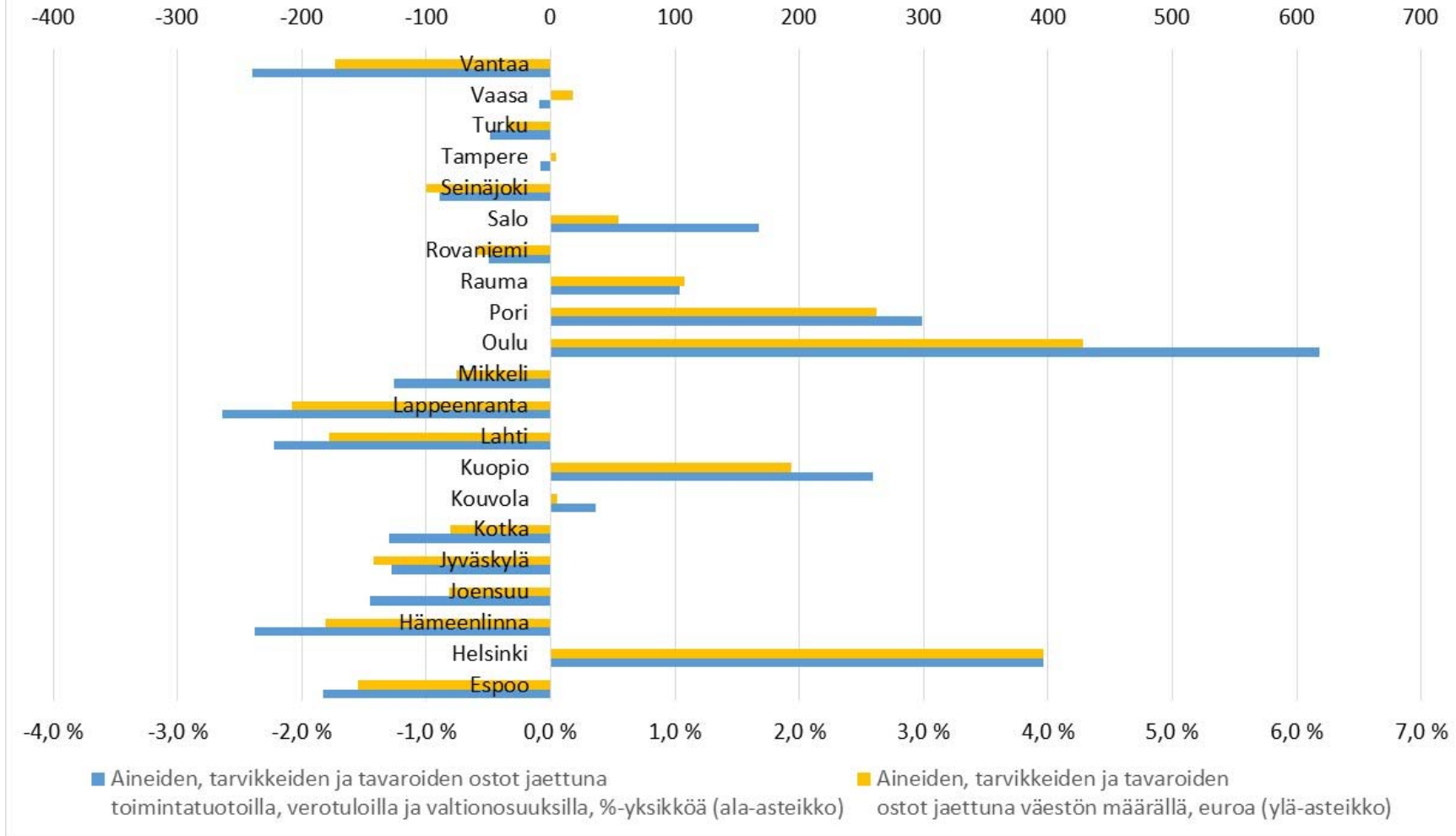
Kuntien tilinpäätös, miljoonaa euroa vuonna 2014						
	Toimintatuotot, verorahoitus ja valtionosuudet	Palvelujen ostot	Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot	Investointi- menot	Koneet ja kalusto, tasearvo	Väkiluku
Espoo	1 694	713	71	320	20	265 543
Helsinki	5 089	1 603	507	2 721	181	620 715
Hämeenlinna	450	213	16	67	7	67 976
Joensuu	559	233	25	48	8	75 041
Jyväskylä	801	302	38	40	16	135 780
Kotka	395	168	19	22	7	54 518
Kouvola	579	218	37	75	3	86 453
Kuopio	796	326	68	190	19	111 289
Lahti	667	255	25	81	10	103 754
Lappeenranta	460	310	15	27	4	72 794
Mikkeli	398	172	19	26	6	54 605
Oulu	1 369	460	167	720	23	196 291
Pori	649	223	58	110	9	85 418
Rauma	300	111	21	45	4	39 970
Rovaniemi	404	180	22	34	1	61 551
Salo	336	126	26	10	2	54 238
Seinäjoki	383	138	20	29	11	60 880
Tampere	1 600	575	95	217	42	223 004
Turku	1 285	525	71	79	13	183 824
Vaasa	497	179	29	47	17	66 965
Vantaa	1 450	703	52	159	17	210 803

Palvelujen ostot verrattuna kehtokuntien keskiarvoon vuonna 2014; kuntien tilinpäätös
keskiarvot 40,7 prosenttia ja 2801 euroa/väestö

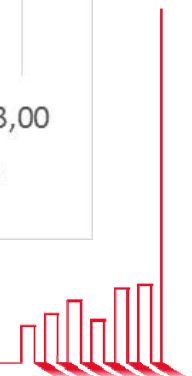
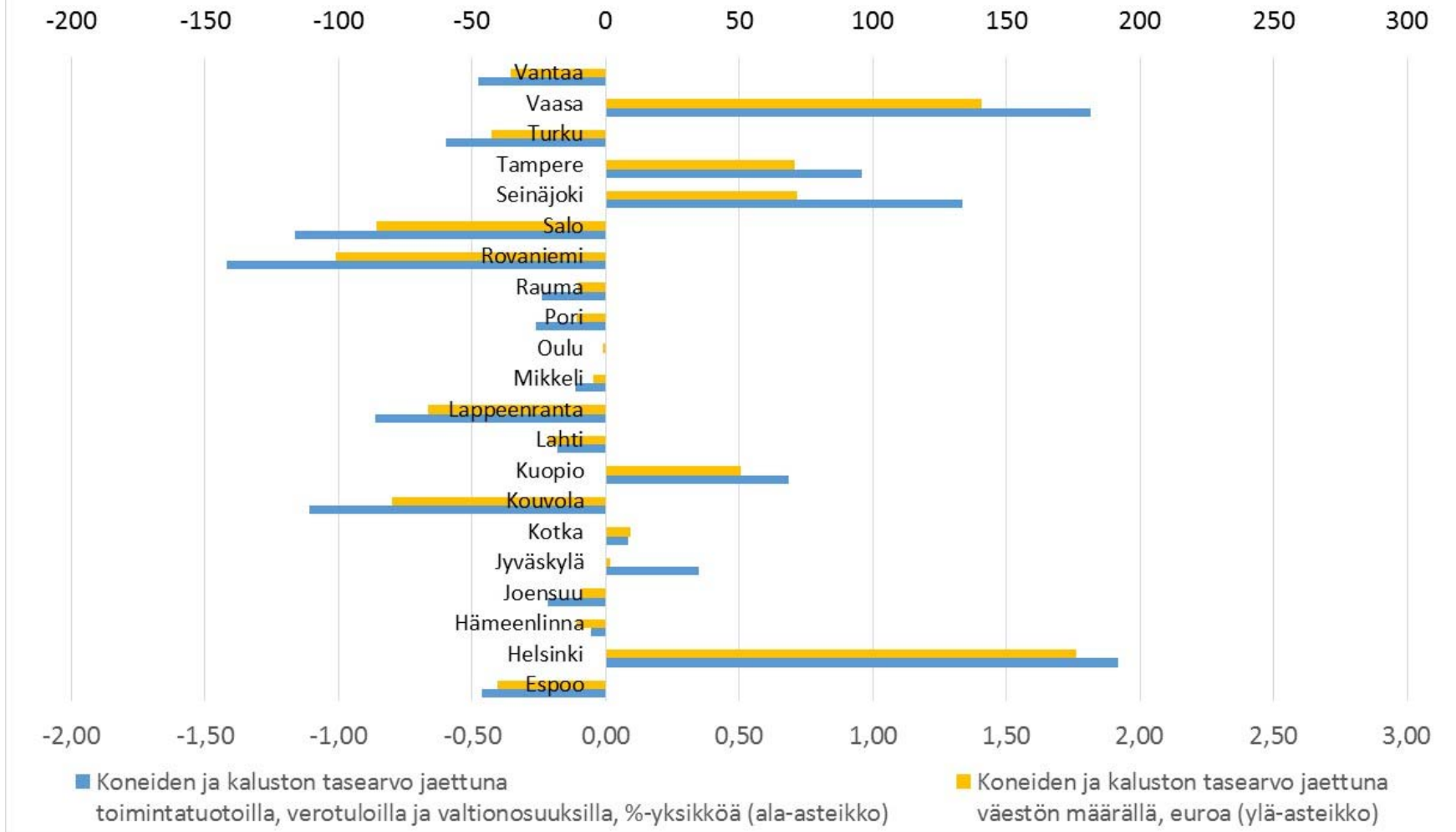

Tarvikkeiden ostot verrattuna kehtokuntien keskiarvoon vuonna 2014; kuntien tilinpäätös keskiarvot 6,0 prosenttia ja 421 euroa/väestö

Koneiden ja kaluston tasearvo verrattuna kehtokuntien keskiarvoon vuonna 2014;
kuntien tilinpäätös. *keskiarvot 1,6 prosenttia ja 116 euroa/väestö*

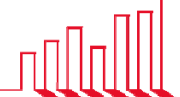
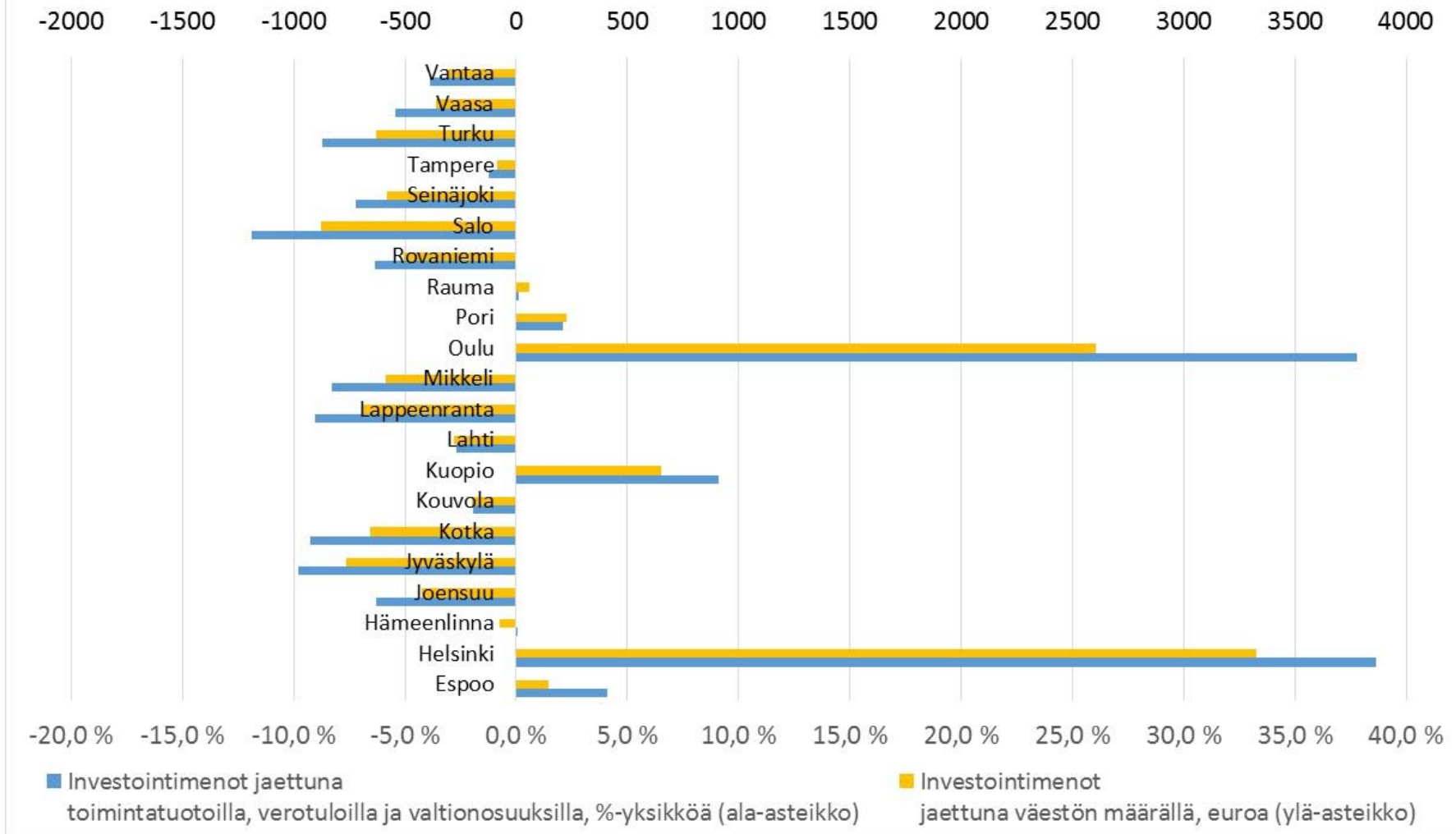

Helsinki ja Oulu investoivat merkittävästi muita kehtokuntia enemmän vuonna 2014

- Kehtokunnat investoivat 1 060 eurolla kuntalaista kohden.
- Helsingissä investoidaan 3 300 euroa keskimääräistä enemmän ja Oulussa 2 600 euroa keskimääräistä enemmän.
- Helsingissä investointien suuri määrä johtuu energiasektorin investoinneista.
- Oulussa investoinnit painottuvat liikenneväyliin.
- Espoo ja Vantaa investoivat liikenneväyliin euromääräisesti eniten. Espoo investoi 161 miljoonaa ja Vantaa 87 miljoonaa.

Investointimenot verrattuna kehtokuntien keskiarvoon vuonna 2014; kuntien tilinpäätös
keskiarvot 14,8 prosenttia ja 1059 euroa/väestö

Infratoimen organisointi ja yksiköiden liikevaihto suhteessa kunnan/kuntien väkilukuun

- Kehtokuntien vesihuolto on pääosin hoidettu kunnallisissa liikelaitoksissa. Pääkaupunkiseudulla ja Hollola-Lahden alueella toimii kuntayhtymä. Hämeenlinnassa, Kotkassa, Kouvolassa ja Rovaniemellä on kuntaomisteinen osakeyhtiö.
- Vesihuollon organisaatioiden liikevaihto asukasta kohden on tyypillisesti noin 200 euroa. HSY:n, sisältää myös jätehuollon, (Espoo, Helsinki ja Vantaa) ja Kymenlaakson Vesi Oy:n (Kotka) liikevaihto per asukas on yli 300 euroa.
- Kuntien virastot tai yksityinen sektori hoitavat useimman kehtokunnan jätehuollon. Kunnan liikelaitoksen tai kuntien omistaman osakeyhtiön liikevaihto on noin 100 euroa asukasta kohden.
- Puistojen, yleisten alueiden ja liikenneväylien kunnossapito ja rakentaminen hoidetaan yleisimmin liikelaitoksissa ja kuntien osakeyhtiöissä. Kouvolan teknisen tuotannon liikelaitoksen, Staran (virasto Helsingissä) ja Oulun teknisen toimen liikelaitoksen liikevaihto on yli 300 euroa asukasta kohden.

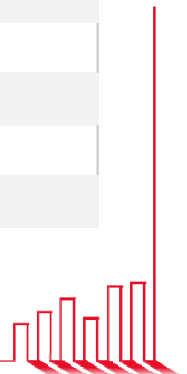

- Kiinteistöjen hallinnointi ja hoito on kehtokunnissa järjestetty usein liikelaitoksissa. Kunnilla on myös runsaasti osakeyhtiöitä. Valitettavasti niiden tilinpäätöstietoja on vaikeasti saatavilla. Liikelaitosten liikevaihto on noin 200 euroa asukasta kohden.
- Energiahuolto on useissa kunnissa yhtiöitetty.
- Kokonaisuudessaan kehtokuntien infratoimintojen organisointi on hajanaista. Kuntien infratoiminnoista vastaavat virastot, liikelaitokset, kuntayhtymät, kunnalliset yhtiöt ja osin yksityisen sektorin toimijat.
- Julkisista tietolähteistä (Tilastokeskus, kaupunkien tilinpäätösjulkaisut ja yksiköiden toimintakertomukset) on hankalaa muodostaa kokonaiskuva kuntien toimintojen taloudellisesta tehokkuudesta.
- Kunnallisten infrayksiköiden toiminnan laajuus suhteessa kuntien asukaslukuun suhteutettuna poikkeaa suhteellisen paljon.
- Pidemmän aikavälin suuntana on ollut toimintojen liikelaitostaminen ja viime vuosien yhtiöittäminen.

Infratoimen organisointi kehtokunnissa

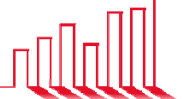
	Vesihuolto	Liikevaihto/Väkiluku (€)
Liikelayokset		
	167 Joensuun Vesi -liikelaitos	204
	297 Kuopion Vesi	200
	491 Mikkelin Vesiliikelaitos	209
	564 Oulun Vesi liikelaitos	184
	609 Porin Vesi liikelaitos	256
	684 Rauman vesi- ja viemäri liikelaitos	243
	734 Liikelaitos Salon Vesi	159
	837 Tampereen Vesi liikelaitos	244
	853 Turun Vesiliikelaitos	220
	905 Vaasan Vesi liikelaitos	227
Kuntayhtymät		
	Hollolan-Lahden Vesilaitos	5
	HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut	323
Kuntien OY:t		
	HS Vesi, Hämeenlinna	282
	Kymen vesi Oy (Kotka omistusosuus 79 %)	359
	Kymenlaakson Vesi Oy (Kotka omistusosuus 70 %)	62
	Kouvolan vesi	152
	Napapiirin Energia ja Vesi (NEVE), Rovaniemi	809

	Jätehuolto	Liikevaihto/Väkiluku (€)
Liikelaitos	564 Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos	23
	684 Rauman seudun jätehuoltolaitos	92
Kuntien OY:t	Kymenlaakson Jäte Oy (Kotka 27,3 %; Kouvola 47,4 %)	103
	Etelä-Karjalan jätehuolto Oy (Lappeenranta)	158
	Metsäsairila Oy (Mikkeli)	109
	Puistot ja yleiset alueet sekä liikenneväylät	
Liikelaitos	049 Espoo Kaupunkitekniikka -liikelaitos	201
	109 LinnanInfra -liikelaitos, Hämeenlinna	251
	179 Altek Aluetekniikka -liikelaitos, Jyväskylä	124
	286 Teknisen tuotannon liikelaitos, Kouvola	504
	297 Mestar, Kuopio	265
	564 Oulun Tekninen liikelaitos	308
	837 Tampereen Infra Liikelaitos	244
Virasto	Stara, Helsinki (2014)	328
Kuntayhtymät		
Kuntien OY:t	Kotkan Toriparkki Oy (100 %)	8
	Autolinjat Oy	na
	LSKT Oy Lahti	213
	YIT Kuntatekniikka (Mikkeli)	264
	Rovaniemen Infra Oy	na
	Kuntec INFRA Turku	205

	Kiinteistöt ja niiden hoito	Liikevaihto/Väkiluku (€)
Liikelaitos	049 Espoo Kiinteistöpalvelut -liikelaitos	227
	049 Tilakeskus-liikelaitos, Espoo	754
	109 Linnan Tilapalvelut –liikelaitos, Hämeenlinna	527
	179 Tilapalvelu -liikelaitos, Jyväskylä	685
	286 Tilaliikelaitos, Kouvola	758
	698 Tilaliikelaitos, Rovaniemi	347
	837 Tampereen Tilakeskus Liikelaitos	730
	853 Turun Kiinteistöliikelaitos	976
	905 Vaasan Talotoimi – liikelaitos	727
Virasto	HKI ???	
	VANTAA ???	
Kuntayhtymät		
Kuntien OY:t	Helsingin kaupungin asunnot Oy	na
	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Korkotukiasunnot	na
	Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat	na
	Kotkan asunnot Oy (100 %)	307
	Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy (100 %)	na
	Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy	424
	Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy	na

	Energia	Liikevaihto/Väkiluku (€)
Kuntien OY:t	Helen Oy Helsinki	1320
	Kotkan Energia (100 %)	820
	KSS(KSS energia, verkko, lämpö) Kouvola	1336
	Lappeenrannan energia Oy	1772
	Etelä-Savon Energia Oy Mikkeli	955
	Oulun energia konserni.	1286
	Pori Energia Oy	2186
	Rauman Energia Oy	668
	Oy Turku Energia Ab	1384

Kuntasektori on merkittävä toimija inframarkkinoilla

- Vesihuollossa sekä kiinteistöjen hallinnoinnissa ja huollossa kehtokuntien kuntatoimijoiden osuus koko maan markkinoista on yli viidennes.
- Puistojen, yleisten alueiden ja liikenneväylien rakentamisessa ja kunnossapidossa kehtokuntien osuus on yli 10 prosenttia.
- Kehtokuntien energiayhtiöiden osuus energiamarkkinoista on noin 15 prosenttia.
- Taloudellinen vertailu perustuu ROE ja ROA –tunnuslukuihin:
- $ROE = \text{tilikauden voitto/jäämä jaettuna tarkasteltavan tilikauden lopun omalla pääomalla.}$
- $ROA = \text{tilikauden voitto/jäämä jaettuna tarkasteltavan tilikauden lopun taseen loppusummalla.}$

Kehtokuntien infratoiminnan taloudellinen tehokkuus verrattuna yksityiseen sektoriin

- Vesihuollossa kehtokuntien liikelaitosten taloudellinen tehokkuus vastaa yksityisten yritysten tehokkuutta oman pääoman ja pääoman tuotolla arvioituna. Kuntaomisteisissa yrityksissä ja kuntayhtymissä ROE ja ROA ovat alhaisempia.
- Jätehuollossa kuntaomisteiset yritykset pärjäävät liikelaitoksia paremmin.
- Puistojen, yleisten alueiden ja liikenneväylien rakentamisessa ja kunnossapidossa kuntaomisteisten yritysten sekä oman pääoman että pääoman tuotto ovat poikkeuksellisen korkeita.
- Energiasektorilla kuntaomisteiset yritykset toimivat ja menestyvät kuten yksityiset suuret yritykset.
- Kiinteistöjen hoidossa ja kunnossapidossa kuntaomisteiset yritykset näyttävät pärjäävät taloudellisesti muita heikommin.

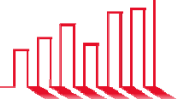

Liikevaihto, ROA- ja ROE-tunnusluvut kehtokuntien eri yritysmuodoissa verrattuna yrityssektoriin (koko maa)

		Liikevaihto milj euroa	ROA, %	ROE %
<i>Vesihuolto</i>	Liikelaitos	235	3,6	4,8
	Kunta Oy	105	0,6	2,9
	Kuntayhtymä	355	2,2	0,6
	Suuret yritykset	1 184	2,8	7,9
	Pk yritykset	1 173	2,2	4,7
<i>Jätehuolto</i>	Liikelaitos	8	2,5	9,2
	Kunta Oy	32	5,6	10,0
	Kuntayhtymä	na	na	na
	Suuret yritykset	na	na	na
	Pk yritykset	na	na	na

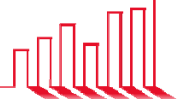
ROE = tilikauden voitto/jäämä jaettuna tarkasteltavan tilikauden lopun omalla pääomalla.

ROA = tilikauden voitto/jäämä jaettuna tarkasteltavan tilikauden lopun taseen loppusummalla.

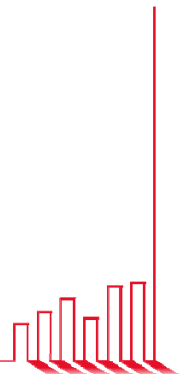
Liikevaihto, ROA- ja ROE-tunnusluvut eri kuntien eri yritysmuodoissa verrattuna yrityssektoriin

		Liikevaihto milj euroa	ROA, %	ROE %
<i>Puistot, yleiset alueet ja liikenneväylät</i>	Liikelaitos	479	4,8	3,5
	Kunta Oy	75	6,9	28,0
	Kuntayhtymä	na	na	na
	Suuret yritykset	2 562	1,9	12,3
	Pk yritykset	1 292	2,4	9,3
<i>Energia</i>	Liikelaitos	na	na	na
	Kunta Oy	1 881	5,9	14,1
	Kuntayhtymä	15	na	na
	Suuret yritykset	11 991	5,1	14,5
	Pk yritykset	1 617	0,6	2,1
<i>Kiinteistöt ja niiden hoito</i>	Liikelaitos	867	4,8	6,0
	Kunta Oy	48	0,2	1,2
	Kuntayhtymä	na	na	na
	Suuret yritykset	1 714	3,3	8,7
	Pk yritykset	1 521	18,1	47,9

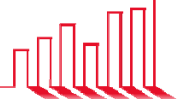
Kehtokuntien infraliikelaitosten taloudellisen toiminnan tavoitteita on hankala hahmottaa

- Monissa kehtokunnissa vesihuollon liikelaitokset näyttävät pyrkivän voitottomuuteen. Tosissa kunnissa liikelaitosten voittojen osuus liikevaihdosta on huomattava.
- Toiset liikelaitokset hinnoittelevat palvelunsa maltillisesti. Toisissa kerätään merkittäviä voittoja, jotka ehkä tuloutetaan kuntatalouteen.
- Liikelaitosten eri strategiat näkyvät myös henkilöstömenoissa ja palvelujen ostoissa.
- Osa liikelaitoksista tekee enemmän asioita omalla henkilöstöllään. Henkilöstömenot ovat suuret suhteessa palvelujen ostoon.
- Osa liikelaitoksista hyödyntää yksityisen sektorin kumppaneita; henkilöstömenojen suhde palvelujen ostomenoihin on pienempi.
- Kuntien osakeyhtiöt näyttäisivät toimivan enemmän yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti; toisin kuin liikelaitokset.

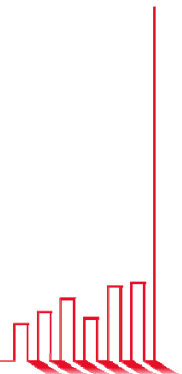
Kuntatoimijoiden taloudellinen tuloksellisuus vesihuollossa vuonna 2015

	Vesihuolto	Liikevaihto, milj €	Liikevoitto, %	Palvelujen ostot, %	Henkilöstö- kulut %	Koneet ja kalus- to, % taseesta	ROA	ROE
Liikelaitos	167 Joensuun Vesi -liikelaitos	15,3	36,8	23,3	15,7	0,6	10,5	14,5
	297 Kuopion Vesi	22,2	1,7	9,7	21,0	1,0	0,5	0,8
	491 Mikkelin Vesiliikelaitos	11,4	24,4	15,2	18,5	2,2	5,6	6,8
	564 Oulun Vesi liikelaitos	36,1	3,4	13,4	16,3	0,5	0,8	1,9
	609 Porin Vesi liikelaitos	21,9	18,5	9,1	17,0	0,2	4,4	4,8
	684 Rauman vesi- ja viemäriiikelaitos	9,7	7,8	64,0	17,3	0,3	2,0	3,3
	734 Liikelaitos Salon Vesi	8,6	13,3	12,3	15,1	0,1	2,5	2,7
	837 Tampereen Vesi liikelaitos	54,4	21,2	28,7	13,7	0,0	7,1	9,8
	853 Turun Vesiliikelaitos	40,4	-2,0	31,1	11,0	0,1	-0,5	-0,6
	905 Vaasan Vesi liikelaitos	15,2	11,5	17,9	20,7	1,2	4,7	5,4
Kuntayhtymät	Kuntayhtymä Raision-Naantalin Vesilaitos	0,4	0,0	35,8	20,3	0,0	0,0	0,0
	Hollolan-Lahden Vesilaitos	0,6	12,1	15,6	5,3	9,1	3,4	2,1
	HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut	354,1	3,3	28,3	12,2	0,3	2,2	0,6
Kuntien OY:t	HS Vesi, Hämeenlinna	19,2	0,4	12,3	13,8	na	0,1	0,1
	Kymen vesi Oy(Kotka omistusosuus 79 %)	19,6	0,0	11,3	19,9	na	0,0	0,0
	Kymenlaakson Vesi Oy (Kotka omistuso. 70 %)	3,4	0,0	na	na	na	na	na
	Kouvolan vesi	13,1	2,9	38,8	26,9	na	0,7	1,3
	Napapiirin Energia ja Vesi (NEVE), Rovaniemi	49,8	3,0	11,5	10,9	na	1,1	5,6
Verrokkit	Suuret yritykset	1 183,7	5,1	22,6	12,1	na	2,8	7,9
	Pk-yritykset	1 173,5	5,0	23,7	18,7	na	2,2	4,7

Kuntatoimijoiden taloudellinen tuloksellisuus jätehuollossa vuonna 2015

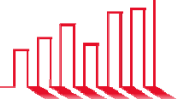
	Jätehuolto	Liikevaihto, milj €	Liikevoitto, %	Palvelujen ostot, %	Henkilös- tökulut %	Koneet ja kalus- to, % taseesta	ROA	ROE
Liikelaitos	564 Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos	4,6	0,0	24,2	65,1	0,0	0,0	0,0
	684 Rauman seudun jätehuoltolaitos	3,7	11,0	74,7	10,0	0,5	5,6	20,7
Kuntayhtymät	Lapin Jätehuolto kuntayhtymä	6,7	0,0	78,4	9,0	9,4	0,0	0,0
	Keski-Savon Jätehuolto liikelaitoskuntayhtymä	5,1	0,4	45,2	11,9	0,6	0,3	1,0
Kuntien OY:t	Kymenlaakson Jäte Oy	14,6	2,8	48,0	14,6	na	2,8	7,0
	Etelä-Karjalan jätehuolto Oy	11,5	7,6	55,5	13,4	na	7,8	13,7
	Metsäsairila Oy (Mikkeli)	6,0	12,2	38,9	11,5	na	8,3	10,1
Verrokkit	Suuret yritykset	na	na	na	na	na	na	na
	Pk-yritykset	na	na	na	na	na	na	na

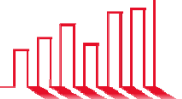
Kuntatoimijoiden taloudellinen tuloksellisuus yleisten alueiden hoidossa ja liikenneinfraassa vuonna 2015

	Puistot ja yleiset alueet sekä liikenneväylät	Liikevaihto, milj €	Liikevoitto, %	Palvelujen ostot, %	Henkilöstö- kulut %	Koneet ja kalus- to, % taseesta	ROA	ROE
Liikelaitos								
	049 Espoo Kaupunkiteknikka -liikelaitos	53	3,1	49,6	26,0	0,5	16,8	26,9
	109 LinnanInfra -liikelaitos, Hämeenlinna	17	2,8	42,8	36,2	20,8	7,1	16,2
	179 Altek Aluetekniikka -liikelaitos, Jyväskylä	17	3,6	39,9	32,9	5,0	8,1	11,3
	286 Teknisen tuotannon liikelaitos, Kouvola	44	1,2	15,6	61,4	23,2	10,2	-79,8
	297 Mestar, Kuopio	30	-2,4	33,0	34,2	60,9	-14,7	-47,1
	564 Oulun Tekninen liikelaitos	60	0,6	32,1	39,0	8,5	2,5	5,4
	837 Tampereen Infra Liikelaitos	55	3,4	32,9	39,1	15,5	6,6	8,6
Virasto	Stara, Helsinki (2014)	204	2,1	40,7	37,0		3,1	18,8
Kuntayhtymät								
Kuntien OY:t								
	Kotkan Toriparkki Oy (Pieni) (100 %)	0,5	na	na	na	na	na	na
	Autolinjat Oy	na	na	na	na	na	na	na
	LSKT Oy Lahti	22,1	0,7	50,2	24,7	na	3,1	18,8
	YIT Kuntateknikka (Mikkeli)	14,4	6,3	na	na	na	na	na
	Rovaniemen Infra Oy	na	na	na	na	na	na	na
	Kuntec INFRA Turku	37,7	6,2	35,5	31,6	na	11,8	44,5
Verrokkit								
	Suuret yritykset	2562	1,4	34,9	23,8	0,0	1,9	12,3
	Pk-yritykset	1292	4,7	25,0	21,9	0,0	2,4	9,3

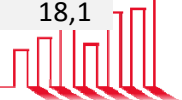
Kuntatoimijoiden taloudellinen tuloksellisuus energiahuollossa vuonna 2015

	Energia	Liikevaihto, milj €	Liikevoitto, %	Palvelujen ostot, %	Henkilöstö- kulut %	Koneet ja kalus- to, % taseesta	ROA	ROE
Liikelaitos								
Kuntayhtymät								
	Järviseedun Sähkövoiman kuntayhtymä	5,7	0,1	0,1	0,5	0,0	0,2	0,8
	Korpelan Voima kuntayhtymä	8,7	35,1	5,8	14,6	5,5	3,9	6,0
	Vatajankosken Sähkön kuntayhtymä	0,1	132,3	5,3	0,0	0,0	1,7	1,7
Kuntien OY:t								
	Helen Oy Helsinki	819,1	19,2	6,9	10,5		8,3	14,7
	Kotkan Energia (100 %)	44,7	9,6	0,0	15,2		3,9	9,4
	KSS(KSS energia, verkko, lämpö) Kouvola	115,5	7,1	0,0	7,1		5,6	16,7
	Lappeenrannan energia Oy	129,0	7,1	11,8	10,0		3,2	37,8
	Etelä-Savon Energia Oy Mikkeli	52,1	5,5	5,0	13,1		2,0	9,5
	Oulun energia konserni.	252,5	3,2	13,7	7,6		0,9	1,6
	Pori Energia Oy	186,8	3,3	3,0	8,9		2,3	10,9
	Rauman Energia Oy	26,7	5,3	0,0	9,1		1,9	6,3
	Oy Turku Energia Ab	254,4	9,6	0,0	0,0		8,7	16,7
Verrokkit								
	Suuret yritykset	11991	27,0	5,7	6,5	na	5,1	14,5
	Pk-yritykset	1617	1,9	6,6	4,8	na	0,6	2,1

Kuntatoimijoiden taloudellinen tuloksellisuus kiinteistöalalla vuonna 2015

	Kiinteistöt ja niiden hoito	Liikevaihto, milj €	Liikevoitto, %	Palvelujen ostot, %	Henkilöstö- kulut %	Koneet ja kalus- to, % taseesta	ROA
Liikelaitos	049 Espoo Kiinteistöpalvelut -liikelaitos	60,2	3,3	56,4	33,3	0,0	15,0
	049 Tilakeskus-liikelaitos, Espoo	200,2	7,3	23,8	3,0	0,0	1,9
	109 Linnan Tilapalvelut –liikelaitos, Hämeenlinna	35,8	2,8	25,1	5,1	0,3	0,6
	179 Tilapalvelu -liikelaitos, Jyväskylä	93,0	0,4	25,9	1,9	0,0	0,1
	286 Tilaliikelaitos, Kouvola	65,5	17,0	32,6	1,3	0,0	4,6
	698 Tilaliikelaitos, Rovaniemi	21,3	-32,4	39,2	4,5	0,0	-7,4
	837 Tampereen Tilakeskus Liikelaitos	162,9	7,4	14,4	9,4	0,1	1,9
	853 Turun Kiinteistöliikelaitos	179,5	65,3	33,9	6,3	0,0	13,3
	905 Vaasan Talotoimi – liikelaitos	48,7	2,7	8,9	7,9	0,0	0,7
Virasto	HKI ???						
	VANTAA ???						
Kuntayhtymät							
Kuntien OY:t	Helsingin kaupungin asunnot Oy	na	an	na	na	na	na
	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Korkotukias	na	an	an	na	na	na
	Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat	na	an	an	na	na	na
	Kotkan asunnot Oy (100 %)	16,8	6,6	na	na	na	na
	Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy (100 %)	na	na	na	na	na	na
	Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy	30,9	1,6	na	5,6	na	0,2
	Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy	na	na	na	na	na	na
Verrokkit	Suuret yritykset	1714	2,7	12,9	55,4	0,0	3,3
	Pk-yritykset	1521	9,9	9,3	42,9	0,0	18,1

Kuntainfrassa on merkittävää korjausvelkaa

- ROTI 2013 raportin mukaan *rakennusten* korjausvelkaa on 30-50 miljardia euroa.
- *Rakennukset* sisältävät kaikki asunnot, toimitilat sekä muut rakennelmat.
- *Liikenneverkostojen* arvioitu korjausvelka on 2,5 miljardia.
- *Liikenneverkostojen* korjausvelan osa kunnille on pieni (suuruusluokaltaan noin 5,6 prosenttia verkoston pituuden perusteella arvioituna) sillä valtio huolehtii melkein koko liikenneverkosta.
- *Liikenneverkostot* sisältävät erilaiset julkiset sekä yksityiset tiet ja raiteet.

Julkisen infran kunto vaihtelee koulusanoilla arvioituna tyydyttävän ja hyvän välillä

- *Yhdyskuntateknisten järjestelmien* velka arvioitiin myös 2,5 miljardin suuruiseksi.
- *Yhdyskuntatekniset järjestelyt* sisältävät vesi-, jäte- ja energiahuoltoaloihin liittyviä osa-alueita, sekä puhelin- ja viestintäverkkoja.
- Arviomme mukaan *yhdyskuntateknisten järjestelmien* korjausvelasta valtaosa kuuluu kunnille.
- ROTI 2015 raportissa on annettu viimeisin karkea kouluarvosana infran tilasta.
- Julkiset rakennukset saavat arvosanaksi 7-, maantieverkot ja kadut saavat arvosanaksi 6½, sähkön jakelu 8½, kaukolämpö ja kaukojäähdytys 9+, jätehuolto 9+ ja vesihuolto 7.

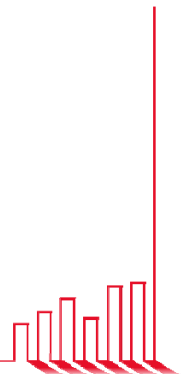
Helsingin kuntainfran korjausvelka on noin 1 600 euroa kuntalaista kohden

- Selvästi suurimmat korjausvelat olivat Helsingillä 1622€/asukas, Mikkelillä 1222€/asukas sekä Lohja 928€/asukas.
- Muut tutkitut kunnat sijoittuivat 300-800€/asukas välille, joista suurin osa noin 600€/asukas.
- Lähde: Trellum Consuting Oy

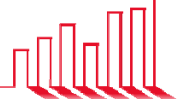
Pienemmät kunnat hoitavat kuntainfran pääosin ilman liikelaitoksia ja yhtiöitä

- Alavudella on vuokra-asunto-osakeyhtiö ja energiaosakeyhtiö.
- Hollolalla on Lahden kansa vesilaitos-kuntayhtymä.
- Tarkasteltujen pienempien kuntien palvelujen ostot kuntalaista kohden ja kunnan omistamien koneiden ja kaluston tasearvo kuntalaista kohden vaihtelevat eri kunnissa.

1 000 €	Toimintatuotot verorahoitus ja valtionosuudet	Palvelujen ostot	Aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden ostot	Investointi- menot	Koneet ja kalusto, tasearvo	Väkiluku henkilö
010 Alavus	88 365	39 183	5 209	5 965	922	12 026
098 Hollola	207 974	89 607	7 930	13 782	1 410	23 913
244 Kempele	90 644	32 416	4 566	4 847	753	17 085
418 Lempäälä	134 795	47 839	7 960	22 876	1 767	22 577
423 Lieto	112 033	46 676	5 825	7 160	503	19 282
749 Siilinjärvi	132 701	48 475	6 421	11 889	1 719	21 789
886 Ulvila	77 752	46 282	3 548	3 328	246	13 356

Euroa	Palvelujen ostot per väestö	Investointi- menot per väestö	Koneet ja kalusto, tasearvo per väestö
010 Alavus	3 258	496	77
098 Hollola	3 747	576	59
244 Kempele	1 897	284	44
418 Lempäälä	2 119	1 013	78
423 Lieto	2 421	371	26
749 Siilinjärvi	2 225	546	79
886 Ulvila	3 465	249	18

Lihaa luiden ympärille: sidosryhmäkyselyt yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuden toimivuudesta

- Kuntien teknisen toimen asiantuntijoille (puhelinkysely, CATI)
  - tavoitellaan 150 haastattelua, saadaan 50 kappaletta
- Kunnanvaltuutetut (sähköposti, CAWI)
  - saadaan noin 10 – 20 % lähetetyistä vastauskutsuista
- Infra-alan yrittäjäkysely Infra ry:n, Koneyrittäjien ja SY:n jäsenille
  - Sähköpostilla; saanti noin 20 % vastausta
- Yhteenvetoraportti, jossa kaikki tehtävät kyselyt yhdistetään tehtyyn

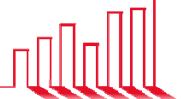

Liitteet

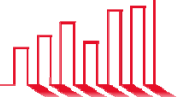
Kehtokuntien tunnuslukuja

2014	Väkiluku	Asutokuntien lukumäärä	Työllisyysaste, %	Asuinkunnassaan työssäkävien osuus, %	Eläkeläisten osuus väestöstä, %	Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä
Espoo	265 543	115 652	74,4	50,4	15,8	120 247
Helsinki	620 715	318 225	70,7	77,4	19,5	381 942
Hämeenlinna	67 976	33 927	69,8	74,3	27,2	29 602
Joensuu	75 041	38 375	61,1	83,8	24,4	33 274
Jyväskylä	135 780	67 630	63,5	84,4	20,5	59 942
Kotka	54 518	28 096	61,2	83,5	29,4	22 122
Kouvola	86 453	43 617	65,1	85,7	30,2	32 583
Kuopio	111 289	55 768	66,5	85,3	24,2	49 997
Lahti	103 754	54 666	64,1	75,3	26,5	46 337
Lappeenranta	72 794	36 993	66,4	86,7	26,2	32 215
Mikkeli	54 605	27 474	67,1	89,9	28,5	22 806
Oulu	196 291	92 806	64,4	87,7	18,4	84 078
Pori	85 418	43 518	66,2	83	28,4	35 921
Rauma	39 970	19 794	69,2	79,2	27,5	16 862
Rovaniemi	61 551	29 982	64,9	91,3	22,1	25 080
Salo	54 238	26 150	64,9	78,6	27,4	19 822
Seinäjoki	60 880	28 975	71,8	81,8	21,8	30 054
Tampere	223 004	118 078	64,5	80,3	21,8	116 750
Turku	183 824	99 052	64,5	76,9	24	95 201
Vaasa	66 965	33 284	71	86,6	21,9	37 837
Vantaa	210 803	96 687	74,3	45,1	17,6	106 420

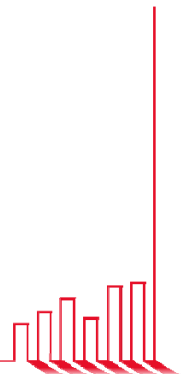
Kehtokuntien investointimenot kohteittain, 1000 €

Kuntien investointimenot vuonna 2014 kohteittain.								
1000 euroa								
	Liikenneväylät	Puistot ja muut yleiset alueet	Vesihuolto	Energiahuolto	Jätehuolto	Joukkoliikenne	Satama	Investoinnit yhteensä
Espoo	161 823	6 474	338			750		251 546
Helsinki	78 295	9 207		1 855 181			304 423	2 563 192
Hämeenlinna	8 144	384						57 609
Joensuu	14 748	853					2	40 124
Jyväskylä	12 477	1 105					685	24 110
Kotka	10 316	450						20 698
Kouvola	7 815	356	44 716	2 488				60 565
Kuopio	47 375	707		54 029		96	127	167 979
Lahti	14 876	1 150	5 000			401	83	76 635
Lappeenranta	8 467	21						26 607
Mikkeli	4 542	555					199	21 130
Oulu	39 865	74			40		17 931	93 596
Pori	6 300	349				59	69 313	103 593
Rauma	6 607	541					276	36 769
Rovaniemi	11 443	820						14 496
Salo	1 819	286		50				8 213
Seinäjoki	8 899	507			27			28 284
Tampere	70 456	7 259					1 028	126 679
Turku						858		15 006
Vaasa	17 553	625		27			1 657	31 994
Vantaa	87 417	6 059			804	3 165		153 559

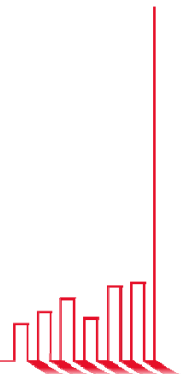
Kehtokuntien infratoimialojen liikelaitosten tunnuslukuja 2014, 1000 €

Espoossa, Jyväskylässä, Kotkassa, Kouvolassa, Lahdessa, Lappeerannassa, Seinäjoella ja Vantaalla ei ole liikelaitoksia näillä toimialoilla						
		Liikenneväylät	Vesihuolto	Energiahuolto	Jätehuolto	Joukkoliikenne
Helsinki	Liikevaihto			694 979		151 624
	Palvelujen ostot			38 631		29 724
	Investointimenot			97 080		44 219
	Tilikauden jäämä			142 511		2 355
Hämeenlinna	Liikevaihto	18 026				
	Palvelujen ostot	8 651				
	Investointimenot	419				
	Tilikauden jäämä	214				
Joensuu	Liikevaihto		15 153			
	Palvelujen ostot		2 854			
	Investointimenot		2 854			
	Tilikauden jäämä		2 715			
Kuopio	Liikevaihto	25 887	20 451	66 204		
	Palvelujen ostot	7 563	2 056	783		
	Investointimenot	765	14 859	7 016		
	Tilikauden jäämä	62	670	233		
Mikkeli	Liikevaihto		10 775			
	Palvelujen ostot		1 554			
	Investointimenot		1 554			
	Tilikauden jäämä		2 775			
Oulu	Liikevaihto		34 244	176 066	13 662	
	Palvelujen ostot		5 254	16 514	6 356	
	Investointimenot		5 254	16 514	6 356	
	Tilikauden jäämä		2 048	339 232	6 377	

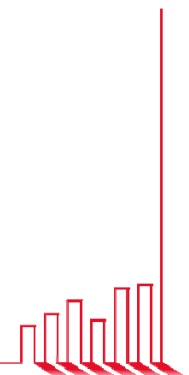
Kehtokuntien infratoimialojen liikelaitosten tunnuslukuja 2014, 1000 €

Espoossa, Jyväskylässä, Kotkassa, Kouvolassa, Lahdessa, Lappeerannassa, Seinäjoella ja Vantaalla ei ole liikelaitoksia näillä toimialoilla						
		Liikenneväylät	Vesihuolto	Energiahuolto	Jätehuolto	Joukkoliikenne
Pori	Liikevaihto		21 173		974	
	Palvelujen ostot		1 908		645	
	Investointimenot		1 908		645	
	Tilikauden jäämä		2 368		-655	
Rauma	Liikevaihto		8 839		3 328	
	Palvelujen ostot		2 170		1 722	
	Investointimenot		4 841		811	
	Tilikauden jäämä		41		189	
Rovaniemi	Liikevaihto		15 416			
	Palvelujen ostot		3 842			
	Investointimenot		5 447			
	Tilikauden jäämä		3 024			
Salo	Liikevaihto		8 179	12 843		
	Palvelujen ostot		1 052	178		
	Investointimenot		1 238	316		
	Tilikauden jäämä		407	3		
Tampere	Liikevaihto		52 910			28 146
	Palvelujen ostot		14 235			3 972
	Investointimenot		29 049			2 122
	Tilikauden jäämä		7 247			3 042
Turku	Liikevaihto		41 638			
	Palvelujen ostot		11 305			
	Investointimenot		9 664			
	Tilikauden jäämä		-477			
Vaasa	Liikevaihto		15 087			
	Palvelujen ostot		2 515			
	Investointimenot		3 015			
	Tilikauden jäämä		599			

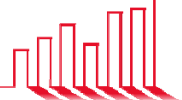
Kehtokuntien infratoimialojen liikelaitosten tunnuslukuja

Kuntakonsernit, miljoonaa euroa			
	INVESTOINTIMENOT	KONEET JA KALUSTO, TASE ARVO	TOIMINTATUOTOT, VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET
Espoo	776	46	2 433
Helsinki	1 075	1 140	6 455
Hämeenlinna	50	16	601
Joensuu	82	19	752
Jyväskylä	138	124	1 298
Kotka	66	21	588
Kouvola	46	21	793
Kuopio	153	182	1 201
Lahti	163	173	1 157
Lappeenranta	80	33	733
Mikkeli	55	77	579
Oulu	198	104	1 873
Pori	108	47	962
Rauma	54	9	380
Rovaniemi	79	37	577
Salo	21	11	492
Seinäjoki	85	34	599
Tampere	361	95	2 303
Turku	167	83	1 938
Vaasa	92	27	786
Vantaa	319	78	2 111

Kuntien infrayhtiöiden tunnuslukuja I, 1000 €

Tilipäätökset 2014, 1000 euroa						
	Liikevaihto	Myyntituotot	Henkilöstö- kulut	Palvelujen ostot	Aineet ja tarvikkeet	Tilikauden jäämä
Helsinki Stara	203 836	102 435	76 032	83 041	26 143	4 306
Turku Kuntec	37 707		11 926	13 388	4 700	2 353
Jyväskylä Altec	18 998		7 451	5 753	2 687	1 521
Tampereen Infra	59 408		22 410	19 716	8 998	2 732
Espoo kaupunkitekniikka	50 443		14 597	24 641	4 743	102
Kuopio Kuntatekniikka Mestar	25 887		9 938	7 563	6 085	62
Lahti LSKT Oy	22 095		5 463	11 097	2 448	157

Kuntien infrayhtiöiden tunnuslukuja II, 1000 €

	Voitto %	Palvelun ostot %	Henkilöstäkulut %	ROA	ROE
Helsinki Stara	2,1	40,7	37,3		
Turku Kuntec	6,2	35,5	31,6	11,8	44,5
Jyväskylä Altec	8,0	30,3	39,2	22,1	31,8
Tampereen Infra	4,6	33,2	37,7	10,5	13,9
Espoo kaupunkitekniikka	0,2	48,8	28,9	1,4	2,3
Kuopio Mestar	0,2	29,2	38,4	1,3	2,8
LSKT Oy Lahti	0,7	50,2	24,7	3,1	18,8
ROE = tilikauden voitto/jäämä jaettuna tarkasteltavan tilikauden lopun omalla pääomalla					
ROE = tilikauden voitto/jäämä jaettuna tarkasteltavan tilikauden lopun taseen loppusummalla					

